

OBSERVACIÓNS E SUXESTIÓNS DA DIRECCIÓN XERAL DO PATRIMONIO CULTURAL EN RELACIÓN CO TRÁMITE DE CONSULTAS NO PROCEDIMENTO DE AVALIACIÓN AMBIENTAL ESTRATÉXICA ORDINARIA DO PLAN XERAL DE ORDENACIÓN MUNICIPAL DO CONCELLO DE VERÍN

Trámite:	Consulta no procedemento de avaliación ambiental estratéxica ordinaria
Documento:	Borrador e documento inicial estratéxico (DIE) do <i>Plan xeral de ordenación municipal do concello de Verín</i>
Ámbito:	Termo municipal de Verín
Autor:	Otima
Promotor:	Concello de Verín
Data da solicitude:	20.10.2021
Código web:	2449/2021
Expediente:	2021/1589

MARCO LEGAL

O planeamento xeral vixente no concello de Verín son as Normas subsidiarias de planeamento, aprobadas definitivamente o 28.05.1986, así como o Instrumento de Ordenación Provisional (en diante IOP) aprobado o 16.02.2021 (DOG núm. 46 do 09.03.2021).

O PXOM aprobado definitivamente o 07.12.2012 foi anulado pola sentenza 654/2014 do TSXG do 17.07.2014, recobrando vixencia as Normas subsidiarias de planeamento, aprobadas definitivamente o 28.05.1986. Sen embargo, en aplicación do artigo 31.4 da LPCG, esta anulación non afecta ao catálogo do PXOM, que continúa vixente.

É de aplicación o disposto nas seguintes disposicións normativas:

- Lei 16/1985, do 25 de xuño, do patrimonio histórico español.
- Decreto 199/1997, do 10 de xullo, polo que se regula a actividade arqueolóxica na CCAA de Galicia
- Lei 5/2006, do 30 de xuño, para a protección, conservación e mellora dos ríos galegos
- Decreto 19/2011, do 10 de febreiro, polo que se aproban as directrices de ordenación do territorio
- Lei 21/2013, do 9 de decembro, de avaliación ambiental
- Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do solo de Galicia
- Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia
- Decreto 143/2016, do 22 de setembro, polo que se aproba o Regulamento da Lei 2/2016 do solo de Galicia
- Lei 2/2017, do 8 de febreiro, de medidas fiscais, administrativas e de ordenación
- Decreto 83/2018, do 26 de xullo, polo que se aproba o Plan básico autonómico de Galicia
- Lei 1/2019, do 22 de abril, de rehabilitación e de rexeneración e renovación urbanas de Galicia
- Lei 1/2021, do 8 de xaneiro, de ordenación do territorio de Galicia

INTRODUCIÓN

En virtude do previsto no artigo 46 da Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do solo de Galicia (en diante LSG), o 20.10.2021 acórdase pola Dirección Xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático "*Someter a consulta pública na web deste órgano ambiental por un prazo de trinta días hábiles o documento inicial estratéxico e o borrador do Plan xeral de ordenación municipal do concello de Verín*". De acordo co artigo 5 da Lei 21/2013 de avaliación ambiental, enténdese por "administracións públicas afectadas" as que teñen competencias nunha serie de materias entre as que se inclúen os bens materiais e o patrimonio cultural.

Asemade o 20.10.2021 recíbese nesta Dirección Xeral do Patrimonio Cultural (en diante DXPC), remitida polo Servizo de Avaliación Ambiental de Plans e Programas, a solicitude das observacións e suxestións relativas ao patrimonio cultural que se estimen convenientes.

No marco do Estatuto de Autonomía de Galicia (artigo 27), correspóndelle á Comunidade Autónoma galega a competencia exclusiva en materia do patrimonio histórico, artístico, arquitectónico, arqueolóxico, de interese de Galicia. O artigo 34.1 da Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia (en diante LPCG) establece que todos os plans, programas e proxectos relativos a ámbitos como a paisaxe, o desenvolvemento rural ou as infraestruturas ou calquera outro que poida supoñer unha

Consulta AAE ao PXOM de Verín (Ourense)

1 de 8

afección ao patrimonio cultural de Galicia pola súa incidencia sobre o territorio, deberán ser sometidos ao informe da consellería competente en materia de patrimonio cultural. En base á dita competencia fórmulanse as seguintes observacións e suxestións ao *Plan xeral de ordenación municipal do concello de Verín*:

INFORME

O documento presentado é unha primeira aproximación no proceso de redacción do plan xeral de ordenación municipal (en diante PXOM) do concello de Verín. Desde o punto de vista da protección do patrimonio, bótanse en falta algúns apartados importantes como a normativa de protección ou o Catálogo. Debido a esta circunstancia, este informe céntrase en aspectos xerais para a protección do patrimonio cultural no plan xeral, incluíndo tamén algún aspecto a mellorar do documento achegado.

1. OBXECTO DO EXPEDIENTE

O obxecto do PXOM, segundo o establecido no artigo 51.2 da LSG, é o de constituír o instrumento urbanístico de ordenación integral que abrangue o termo municipal de Verín completo, clasifique o solo para o establecemento do réxime xurídico correspondente, defina os elementos fundamentais da estrutura xeral adoptada para a ordenación urbanística do territorio e establecer as determinacións orientadas a promover o seu desenvolvemento e execución.

No apartado 2.2.4 do DIE, expóñense os obxectivos ambientais do PXOM en relación co patrimonio cultural, os cales se recollen tamén no apartado 5.6 e 6.5.6.1.5.f da memoria xustificativa:

- a) *Protexer, conservar e poñer en valor os elementos patrimoniais, establecendo medidas e as determinacións para a compatibilidade da ordenación proposta coa protección dos valores patrimoniais.*
- b) *Inventariar todas áreas de valores ambientais, paisaxísticas, culturais e produtivas.*

Ademais, o apartado 2.3.5 da memoria xustificativa (32085_PXOM_202106_B_MX_02XUS) analiza a protección do Patrimonio Cultural e o Catálogo, destacando como *"Unha das prioridades do citado PXOM foi a preservación, mellora e posta en valor do patrimonio cultural do concello e outros valores de interese."*

2. INCIDENCIA DA ACTUACIÓN SOBRE O PATRIMONIO CULTURAL DE GALICIA

A determinación excluínle 9.3 das Directrices de Ordenación do Territorio (en diante DOT) establece que *"calquera actuación sobre o territorio debe atender á súa compatibilidade cos bens do patrimonio cultural que se vexan afectados, o que require a súa identificación, o recoñecemento das súas características e das súas relacións co territorio e a análise das posibilidades de integralos como un elemento máis da actuación. Os traballos de análise referidos incorporarán unha prospección, entendida como a exploración e recoñecemento sistemático do ámbito de estudo, para a detección de elementos do patrimonio cultural non identificados no inventario de patrimonio cultural de Galicia, con especial incidencia sobre o patrimonio etnográfico e arqueolóxico."*

O patrimonio cultural de Galicia está constituído polos bens mobles, inmoables ou manifestacións inmateriais que, polo seu valor artístico, histórico, arquitectónico, arqueolóxico, paleontolóxico, etnolóxico, antropolóxico, industrial, científico e técnico, documental ou bibliográfico, deban ser considerados como de interese para a permanencia, recoñecemento e identidade da cultura galega a través do tempo¹.

Os bens do patrimonio cultural de Galicia, aos que fai referencia o artigo 1.2, poderán ser declarados de interese cultural ou catalogados².

Terán a consideración de bens de interese cultural aqueles bens e manifestacións inmateriais que, polo seu carácter máis sobranceiro no ámbito da Comunidade Autónoma, sexan declarados como tales por ministerio da lei ou mediante decreto do Consello da Xunta de Galicia, por proposta da consellería competente en materia de patrimonio cultural, de acordo co procedemento establecido nesta lei. Os bens de interese cultural poden ser inmoables, mobles ou inmateriais³.

Terán a consideración de bens catalogados aqueles bens e manifestacións inmateriais, non declarados de interese cultural, que polo seu notable valor cultural sexan incluídos no Catálogo do Patrimonio Cultural de Galicia, a través de calquera dos procedementos de inclusión previstos nesta lei. En todo caso, intégranse no catálogo do Patrimonio Cultural de Galicia os bens expresamente sinalados nesta lei. Os bens catalogados poden ser mobles, inmoables e inmateriais⁴.

¹ Artigo 1.2 da LPCG

² Artigo 8.1 da LPCG

³ Artigo 8.2 da LPCG

⁴ Artigo 8.3 da LPCG

Todos aqueles bens integrantes do patrimonio cultural de Galicia que tivesen a condición de bens de interese cultural (en diante BIC) con anterioridade á entrada en vigor desta lei manterán a consideración de bens de interese cultural e quedarán sometido ao mesmo réxime xurídico de protección aplicable a estes segundo esta lei⁵.

Todos os bens que figuren no Inventario Xeral do Patrimonio Cultural de Galicia no momento da entrada en vigor da LPCG (16.08.2016), agás os que teñan a consideración de BIC, incorporaranse ao Catálogo e pasarán a ter a consideración de bens catalogados, quedando sometidos ao mesmo réxime xurídico de protección aplicable a estes⁶.

2.1. A protección do patrimonio cultural no plan xeral

No apartado 1.7.4 da memoria informativa (32085_PXOM_202106_B_MX_01INF) recóllese a afección sectorial sobre o patrimonio histórico nos seguintes termos: *"A afección ven derivada da protección dos elementos incluídos no Catálogo do PXOM 2012, no IOP e no PBA, identificados no apartado 1.6.5 anterior (e a el nos remitimos para maior detalle, para non repetir información), de conformidade co establecido na Lei 5/2016, do 4 de maio, do Patrimonio Cultural de Galicia, e na Normativa urbanística do PXOM e a do IOP. Tal e como se recolle no citado apartado, no ámbito afectado polo presente PXOM localízanse moitos elementos de patrimonio cultural protexido polo PXOM, coas súas respectivas áreas de protección ou cautela de bens patrimoniais arquitectónicos, etnográficos ou arqueolóxicos."*

Asemade, no apartado 1.6.5. *Patrimonio Cultural* da memoria informativa, analízanse e relaciónanse as principais fontes de información para a identificación do patrimonio cultural no concello de Verín.

Cómpre facer unha mención especial á anulación do PXOM de 2012, e, en relación con isto, aos artigos 31.4 da LPCG e 86 da LMFAO, que establecen a validez do Catálogo do PXOM anulado. Así, ademais dos bens do catálogo do PXOM, tamén están vixentes as fichas do IOP dentro do seu ámbito de afección, coa excepción da ficha A-125 que se modifica neste documento en aplicación da sentenza número 135/2015, do 5 de marzo. Tamén se terán en conta os bens culturais contidos nos Catálogos do planeamento de desenvolvemento en vigor.

A análise da información achegada neste Borrador leva a concluír que o traballo previo para a elaboración dun Catálogo de bens do patrimonio cultural non é suficiente. Cómpre insistir na necesidade de realizar un traballo de campo completo que abranza o territorio de todo o termo municipal, así como as distintas tipoloxías de bens do patrimonio cultural, facendo especial fincapé nos bens de interese arquitectónico, etnolóxico e arqueolóxico.

No apartado 10.7 da memoria xustificativa (32085_PXOM_202106_B_MX_02XUS), inclúese a xustificación do cumprimento da normativa sectorial en materia de patrimonio cultural. Cómpre destacar dentro deste apartado o criterio para a clasificación do solo rústico de especial protección do patrimonio cultural: *"Segundo o artigo 34.2 h) da LSG, a delimitación do solo rústico de especial protección patrimonial realizarase segundo a aplicación da correspondente lexislación sectorial, en concreto estará constituído polos terreos protexidos pola lexislación de patrimonio cultural."* No caso do patrimonio arqueolóxico localizado en solo rústico, clasificarase como solo rústico de especial protección patrimonial (en diante SRPP) a zona de protección integral e o contorno de protección dos xacementos. Deberase redactar unha ordenanza específica diferenciando os usos permitidos en cada unha das zonas.

Os demais criterios relacionados neste apartado teñen un carácter expositivo, polo que se valorará a súa aplicación cando se concreten en fases máis avanzadas de redacción do documento.

2.2. Bens de interese cultural

No concello de Verín non existe ningún ben de interese cultural (en diante BIC) con declaración individualizada.

Porén, con carácter xenérico, son BIC os bens do patrimonio cultural sinalados nos artigos 83 (escudos elaborados con anterioridade a 1901), 88 e 92 (hórreos construídos con anterioridade a 1901) da LPCG. Asemade, terase en conta que as covas, abrigos e lugares ao aire libre que conteñan manifestacións de arte rupestre son considerados BIC en virtude do artigo 94.2 da LPCG.

2.3. O Camiño de Santiago, Vía da Prata

Os Camiños de Santiago regúlanse no Título VI da LPCG. O Camiño de Santiago Vía da Prata, discorre polo termo municipal de Verín. Esta ruta non ten unha delimitación oficialmente aprobada, mais a súa

⁵ DA 1ª da LPCG

⁶ DA 2ª da LPCG

traza pode consultarse no documento do Plan Básico Autonómico (en diante PBA). A delimitación do territorio histórico deberá facerse de acordo coa DT 6ª da LPCG que establece que *se estenderá á totalidade dos solos de núcleo rural tradicional delimitados que atravesen e a trinta metros no caso de solo rústico de calquera natureza, excluindo deste os solos urbanos e as infraestruturas*.

O PXOM deberá recoller este ben cultural coa consideración de ben catalogado coa categoría de territorio histórico, tanto nos planos de ordenación como no Catálogo, que deberá incluír unha ficha específica para o Camiño de Santiago Vía da Prata.

3. O CATÁLOGO

3.1. Elaboración e estrutura

Os instrumentos de planeamento urbanístico incluírán necesariamente no seu Catálogo todos *os bens inmobles do patrimonio cultural [...] situados no ámbito territorial que desenvolvan, no momento da aprobación inicial da figura de planeamento [...] 7*. Os catálogos son instrumentos complementarios dos plans que teñen por obxecto identificar os elementos que, polas súas singulares características ou valores culturais, históricos, artísticos, arquitectónicos, arqueolóxicos, etnográficos ou paisaxísticos, se considere conveniente conservar, mellorar ou recuperar⁸.

O contido mínimo do Catálogo ven establecido nos artigos 196 a 198 do Regulamento da LSG (en diante RLSC) e conterá as medidas necesarias para a protección, conservación, recuperación e aproveitamento social e cultural dos referidos elementos⁹. O Catálogo conterá unha ficha individualizada de cada elemento catalogado na que se recollerán, como mínimo, os seus datos identificativos, localización e delimitación do seu ámbito de protección, descrición gráfica das súas características construtivas, estado de conservación e determinacións para a súa conservación, rehabilitación, mellora ou recuperación¹⁰.

O proceso de elaboración do Catálogo require dun traballo metódico e minucioso, apoiado en todas as ferramentas que temos á nosa disposición para o contraste da información. Unha destas ferramentas chave á hora de valorar o patrimonio cultural inmovible é o voo americano do ano 1956 que deberá servir de apoio á investigación en todo momento, sobre todo para a identificación dos bens da arquitectura tradicional. Cómpre sinalar que, segundo o Plan nacional de arquitectura tradicional, considérase arquitectura tradicional ao conxunto de construcións que xorden da implantación dunha comunidade no seu territorio e que manifestan na súa diversidade e evolución a súa adaptación ecolóxica, tanto aos condicionantes e recursos naturais, como aos procesos históricos e modelos socioeconómicos que se teñen desenvolvido en cada lugar. Constitúen un destacado referente entre os sinais de identidade culturais da comunidade que as xerou, e é o resultado de experiencias e coñecementos compartidos, transmitidos e enriquecidos dunha xeración a outra.

3.2. Identificación do patrimonio cultural

Os bens inmobles que, polo seu interese cultural, se recollan individualmente singularizados nos instrumentos de planeamento urbanístico e ordenación do territorio, intégranse no Catálogo do Patrimonio Cultural de Galicia, incluído, de ser o caso, o seu contorno de protección, salvo que teñan a consideración de bens de interese cultural¹¹. O artigo 8.2 do Decreto 83/2018, de 26 de xullo, polo que se aproba o PBA, determina o seu carácter complementario do planeamento urbanístico municipal naqueles concellos nos que exista.

Cabe destacar que a análise da cartografía oficial constitúe unha ferramenta imprescindible, tanto para unha primeira análise, como apoio do traballo de campo e como corroboración da información en fases posteriores. A cartografía do "Instituto Geográfico Nacional", especialmente útil a escala 1:25.000, ten especial interese para a identificación de moitos diversos elementos como igrexas, capelas, muíños, fontes, castros ou estacións de ferrocarril. Os mapas topográficos son fundamentais para unha primeira aproximación ao territorio e ao patrimonio cultural.

A cartografía histórica pode aportar numerosos datos de interese dependendo da súa precisión e escala. Axúdanos a comprender o ámbito de análise, pero tamén é relevante na procura de elementos do patrimonio cultural como vías de comunicación, igrexas parroquiais, capelas, castelos, mosteiros, vendas, muíños ou feiras. Cómpre destacar o plano de Domingo Fontán e a cartografía de Elisa Ferreira Priegue.

⁷ Artigo 35.1 da LPCG

⁸ Artigo 81.1 da LSG

⁹ Artigo 81.2 da LSG

¹⁰ Artigo 81.3 da LSG

¹¹ Artigo 30.1 da LPCG

As ortofotos son tamén unha fonte de información á que acudir en tódalas fases de análise. Comparando fotografías aéreas de diferentes anos, podemos ver a evolución do territorio. O voo americano do ano 1956 é especialmente útil para o recoñecemento do patrimonio cultural, xa que constitúe unha representación fiable do territorio antes de que se acometeran grandes operacións de desenvolvemento.

Ademais dos elementos construídos, é necesario que se analice a conservación de espazos de uso comunal tradicional como campos de festa ou feiras, eiras, carballeiras, etc, así como espazos ou elementos naturais de especial relevancia, valorando a conveniencia de incluílos no Catálogo.

No apartado 2.3.5 da memoria xustificativa (32085_PXOM_202106_B_MX_02XUS) resúmese o contido do catálogo indicando que contén 363 rexistros de bens do patrimonio cultural, o Camiño de Santiago, Vía da Prata que percorre o termo municipal de Verín e a delimitación de tres plans especiais de protección e reforma interior co obxecto de *"protexer ámbitos singulares, levar a cabo operacións de reforma interior, coordinar a execución de dotacións urbanísticas, protexer, rehabilitar e mellorar o medio rural ou outras finalidades, que son o do Casco Vello/Barrio de San Lázaro, o do núcleo de Pazos e o do balneario de Cabreiroá"*.

Neste apartado recoñécense as actualizacións normativas en materia de protección do patrimonio cultural que se teñen dado desde a aprobación do PXOM 2012, polo que este novo documento deberá adecuarse á normativa vixente. Ademais dos cambios normativos, os propios bens son susceptibles de cambio co paso do tempo, polo que deberán recoñecerse as modificacións que poidan ter sufrido. En canto ao contido do Catálogo, ademais de, como se expón neste apartado da memoria, recompilar os datos do PXOM 2012, o PBA e os rexistros da Dirección Xeral do Patrimonio Cultural, deberá levarse a cabo o preceptivo traballo de campo.

3.3. Fichas

Os artigos 195 a 198 do RLSG recompilan a información esencial a considerar á hora de redactar o Catálogo: as súas determinacións básicas, documentación e alcance. Cómpre facer fincapé no contido das fichas do Catálogo, que deberá atender ás esixencias da normativa vixente:

- Incluírase a clasificación de cada un dos bens, segundo o establecido no artigo 8 da LPCG, no que se establece que os bens poderán clasificarse como bens de interese cultural ou catalogados.
- Conterán a información mínima esixida polo artigo 81.3 da LSG e os artigos 196 e 197 do RLSG.
- Engadirase en cada ficha a categoría do ben inmovible, segundo o establecido no artigo 10 da LPCG.
- Asignarase a cada ben protexido o nivel de protección axeitado segundo a clasificación do artigo 41 da LPCG, así como as actuacións autorizables relacionadas no artigo 42 da mesma lei de acordo con ese nivel de protección.
- En aplicación do capítulo V do título I da Lei 1/2019 de rehabilitación e de rexeneración urbanas de Galicia, describíranse os valores culturais que xustifican a súa catalogación e o nivel de protección asignado, así como os materiais, sistemas construtivos, elementos e características singulares especificamente protexidos e que, polo tanto, deben ser de obrigada conservación.

Os planos das fichas deberán estar a unha escala adecuada para a identificación dos bens e o seu contorno de protección. Deberase empregar como cartografía base os planos de ordenación, limpos da información que non proceda, e establecer uns criterios de representación que permitan recoñecer con exactitude e claridade as diferentes tramas e códigos gráficos. Evitarase a superposición de información con capas que non aporten datos relevantes. Cómpre destacar a importancia de representar o parcelario, así como a delimitación precisa dos bens e do seu contorno de protección, xunto co código de identificación que se lle teña asignado no Catálogo.

Incluírase unha ficha específica para o Camiño de Santiago que, de ser necesario, poderase descompoñer en subfichas para analizar a unha escala adecuada os distintos tramos, con fotografías características de cada un deles.

3.4. Delimitación dos bens do patrimonio cultural

A delimitación dos bens do patrimonio cultural deberá ter en conta que estes están constituídos tanto polo propio ben como por aqueles elementos sen os que o ben quedaría descontextualizado (fincas muradas anexas ás construcións, airas, camiños ou espazos nos que se ubican os hórreos, canles e depósitos de auga, socalcos, balados, muros, peches, etc...), polo que, con carácter xeral, deberá recollese e protexerse tamén a parcela que os contén e os elementos que lle sexan propios. Toda vez

delimitado o ben, deberase definir o seu contorno de protección que abranguerá os espazos e construcións próximas cuxa alteración incida na percepción e comprensión dos valores culturais dos bens no seu contexto ou poida afectar á súa integridade, apreciación ou estudo¹². Esta delimitación deberá establecerse en base ao estudo do contorno do ben, seguindo as pegadas físicas existentes no territorio próximo como límites de parcelas, camiños, muros ou cómaros.

Sinalarase tamén o interese dos muros perimetrais que puideran pechar os conxuntos e das especies arbustivas de gran porte existentes no entorno inmediato dos elementos do Catálogo. Tanto os bens catalogados como o seu contorno de protección, deberán representarse correctamente nos planos de ordenación do PXOM.

4. NORMATIVA

Todas as determinacións normativas relativas á protección do patrimonio cultural deberán estar referidas á vixente LPCG.

4.1. Protección do patrimonio cultural

A Memoria da Normativa de protección do patrimonio cultural conterá, ademais da parte descritiva que incluíra unha listaxe dos elementos catalogados organizados por núcleos e parroquias, unha exposición dos criterios de catalogación seguidos, como establece o artigo 197 do Rglto LSG.

Na Normativa incluírase un apartado de protección do patrimonio cultural que será, xunto coas fichas do Catálogo de elementos protexidos, o marco normativo específico de protección do patrimonio cultural localizado no ámbito do PXOM. Dita normativa adecuarase, en xeral, conforme ás determinacións da LPCG, e especificarase que: *"Calquera obra ou actuación que afecte ás áreas de protección arqueolóxica definidas nos planos de ordenación deben de ser autorizadas previamente polo órgano competente en materia de Patrimonio Cultural. Antes de dita autorización, e no caso de que ditas actuacións supoñan movementos de terras ou modificacións do substrato natural, será obrigatoria a realización previa dunha intervención arqueolóxica que poderá condicionar, en todo ou en parte, as obras, edificacións e instalacións que se poidan executar no seu ámbito"*.

A Normativa de protección do PXOM deberá recoller que os bens incluídos no Catálogo, con independencia da ordenación que lles afecte, non quedarán en ningún caso suxeitos ao réxime de fóra de ordenación, sen prexuízo de que os engadidos que presenten e que os desvirtúen, queden fóra de ordenación. Incluírase tamén, que as determinacións que conteñen as fichas do Catálogo teñen carácter normativo e que constitúen, xunto co apartado de protección do patrimonio cultural, o marco normativo específico de protección do patrimonio cultural establecido polo plan.

A Normativa deberá recoller tamén os niveis de protección definidos no artigo 41 da LPCG que serán asignados a cada un dos bens catalogados, así como as actuacións autorizables segundo eses niveis de protección¹³.

Incluírase tamén a necesidade de proxecto de intervención e memoria final de execución para as actuacións que excedan as de mantemento, que se pretendan realizar sobre os bens declarados ou catalogados, conforme se recolle no artigo 43 da LPCG.

Incluíranse ordenanzas específicas para o patrimonio arqueolóxico, tanto para a súa área de protección integral, como para o seu contorno de protección.

Deberase incluír un apartado específico na Normativa relativo ao Camiño de Santiago, Vía da Prata, no que se recollan as determinacións do Título VI da LPCG. Poderase incluír neste apartado a definición do territorio histórico nas distintas clases de solo¹⁴.

Se ben se está tramitando o Plan especial de protección e reforma interior do casco histórico de Verín e barrio de San Lázaro (PEPRICH), incluírase unha ordenanza que estableza que, en tanto non se aprobe o dito PEPRICH, as actuacións autorizables no seu ámbito limitárase a obras de conservación e mantemento do tecido construído.

4.2. Réxime de autorizacións

O artigo 34.1 da LPCG esixe que todos os plans, programas e proxectos relativos a ámbitos como a paisaxe, o desenvolvemento rural ou as infraestruturas ou calquera outro que poida supoñer unha

¹² Artigo 12.2 da LPCG

¹³ Artigo 42 da LPCG

¹⁴ DT 6º da LPCG

afección ao patrimonio cultural de Galicia pola súa incidencia sobre o territorio, deberán ser sometidos ao informe da consellaría competente en materia de patrimonio cultural [...].

Ademais, os artigos 39 e 45 da mesma lei, establecen que as intervencións que se pretendan realizar en bens de interese cultural ou catalogados, así como, de ser o caso, no seu contorno de protección ou na súa zona de amortecemento, terán que se autorizadas pola consellaría competente en materia de patrimonio cultural, coas excepcións que se establecen nesta lei. Porén, en relación co réxime de autorizacións, cómpre lembrar que, ademais da LPCG, será de aplicación a Lei 1/2019, do 22 de abril, de rehabilitación e de rexeneración urbanas de Galicia.

5. ORDENACIÓN

A representación dos bens do patrimonio cultural e o seu contorno de protección deberá incluírse nos planos de ordenación, non só nos planos de información específicos.

En primeiro lugar, débese facer fincapé en que o documento do plan xeral deberá recoller a delimitación e determinacións que se establezan no Plan especial de protección e reforma interior do casco histórico de Verín e barrio de San Lázaro (PEPRICH). Tendo en consideración que ambos os dous documentos estanse a redactar conxuntamente, deberán coordinarse e complementarse.

5.1. Códigos de representación

Cómpre insistir na necesidade de identificar o patrimonio cultural en todos os planos de ordenación. Para a representación dos bens catalogados deberá empregarse un grafismo claro que permita diferenciar a delimitación exacta do ben e do seu contorno. Con este obxectivo, deberase representar o parcelario e eliminar capas de información superflua. Asemade, deberá evitarse a superposición de sombreados, cores e grafismos diferentes.

Na lenda da serie de planos AMAP, nos planos de información¹⁵ e de ordenación¹⁶ do AMAP aparecen referencias aos bens do patrimonio cultural e aos seus contornos. Estas referencias son as mesmas que nos planos de información dos bens catalogados¹⁷ e nos planos de ordenación¹⁸. En concreto distínguense: *BIC Arqueolóxico*, *BIC Arquitectónico e etnolóxico*, *Catalogado arqueolóxico* e *Catalogado arquitectónico e etnolóxico*, así como os seus "perímetros" para os BIC e "contornos" para os catalogados. Esta terminoloxía non é acorde á oficial establecida na LPCG que distingue entre BIC e bens catalogados e todos eles teñen o seu correspondente contorno de protección. Deberase corrixir este aspecto en todo o documento.

A representación dos bens do patrimonio cultural deberá identificar claramente a delimitación do ben (evitar os puntos vermellos que non aportan ningunha información) e o seu contorno de protección, así como o seu código alfanumérico identificativo. O Camiño de Santiago, Vía da Prata, pola súa parte, deberá recoller a traza contida no PBA, debendo representarse a súa traza e territorio histórico asociado.

5.2. Solo de núcleo rural tradicional

En relación coa delimitación do solo de núcleo rural tradicional, esta deberá axustarse aos criterios establecidos nos artigos 33 a 38 do RLSCG. Na delimitación dos núcleos rurais deberán potenciarse e consolidarse as áreas vacantes do interior do núcleo, así como evitar un crecemento excesivo que non garde proporción coas necesidades da poboación e coa estrutura do núcleo.

Cómpre facer fincapé na importancia de conservar as aliñacións existentes dentro do solo de núcleo rural tradicional pois, ademais da protección individual de bens inmobles, é importante protexer e pór en valor a estrutura interna do núcleo, a súa morfoloxía orixinal como parte tamén do patrimonio cultural. Os muros de pedra tradicional que conforman o peche dalgunhas fincas, protexeranse mediante a inclusión dunha determinación específica na normativa que impida o seu derribo e promova a súa conservación e posta en valor. Nos casos en que se considere necesario protexer o núcleo no seu conxunto, incluírase no Catálogo como un ben catalogado máis, coa súa ficha correspondente. Na ficha do conxunto poderán recollese os elementos que posúan valor cultural de xeito individual, ou ben, redactar "subfichas" independentes para eses elementos.

5.3. Patrimonio arqueolóxico

En relación co patrimonio arqueolóxico, cómpre lembrar que serán considerados solos rústicos de protección patrimonial os solos ocupados por xacementos arqueolóxicos situados sobre solo rústico.

¹⁵ 32085_PXOM_202106_B_AMAP_02PINF_0201_1

¹⁶ 32085_PXOM_202106_B_AMAP_03PORD_0201_1

¹⁷ 32085_PXOM_202106_B_PINF_05CAT

¹⁸ 32085_PXOM_202106_B_PORD_02CL

Recoméndase redactar unha ordenanza específica na que se diferencien as distintas zonas de protección e as actuacións e usos autorizables en cada unha delas.

Nestes solos, segundo a LPCG, serán autorizables aquelas actuacións que teñan como finalidade evidente a mellora, conservación, consolidación dos bens ou investigación. Estes usos restrinxidos estarán rexidos polo decreto 199/1997 do 10 de xullo, que regula a actividade arqueolóxica na Comunidade Autónoma de Galicia.

Así mesmo, nesta zona non se poderán realizar construcións, tendidos, conducións ou instalación aéreas ou subterráneas, escavacións, recheos, movementos de terras, plantación e arranque de árbores, cultivos que requiran labores profundas, nin apertura de pozos e minas.

Na Normativa farase referencia ao disposto no artigo 99.2 da LPCG sobre achados arqueolóxicos casuais.

CONCLUSIÓN

O promotor deberá ter en consideración as anteriores observacións e suxestións no *Plan xeral de ordenación municipal do concello de Verín*.

Unha vez aprobado inicialmente o plan xeral, deberase solicitar o informe vinculante desta Consellería previsto no artigo 34 da LPCG, para o que se deberá achegar o documento debidamente dilixenciado.

Santiago de Compostela, no día asinado dixitalmente á marxe

A directora xeral do Patrimonio Cultural

Mª Carmen Martínez Ínsua

